

По такъв начин, като се изхожда от аналитичното отчитане на комплексните счетоводни сметки, може да се установи верността на разпадането на включените в тях разходи по елементи. За целта е необходимо да се проверят сумите, фигуриращи поотделно във всяка от тях, дали са отразени правилно на съответните редове по форма № 11-А—П.

Какви проверки конкретно трябва да се извършат, за да се установи правилното разпределение на комплексните сметки по елементи?

Основно начало за разпадането на комплексните сметки по елементи е отразяването във форма 11—А—П на кореспонденцията по дебита и кредита. Ето защо форма 11—А—П е изградена именно на този принцип — отразява съществуващата кореспонденция по дебита и кредита на производствените сметки. По такъв начин всички суми, фигуриращи по сметка 045 „Основно производство“ във формата се разпределят на: разходи за суровини и основни материали, спомагателни материали, разходи за гориво, разходи за амбалаж, за енергия, за основна и допълнителна заплата, начислената амортизация на промишлено-производственото оборудване и пр. Всички разходи, включени в нея, са посочени в кореспонденция със съответната сметка, отчитаща отделен разходен елемент. Например при изразходване на основни материали сумата се посочва в кореспонденция със сметка 021 „Основни материали“; при изплащане работната заплата на работниците в кореспонденция със сметка 040 „Основна и допълнителна заплата“ и пр. По същия начин се разпределят и сумите по останалите счетоводни сметки, отчитащи разходите за производството като: „Спомагателни и допълнителни производства“, „Собствен транспорт“, „Разходи по охрана на труда“, „Цехови разходи“, „Общозаводски разходи“, „Загуби от брак“ и пр.

За да се осъществи контрол при разпределение на сметките, отчитащи разходите за производството по елементи, във втората част на формата е показана и тяхната взаимна кореспонденция по дебита и кредита. Например сметка № 045 „Основно производство“ освен по елементи се разпределя и на разходи, постъпили от сметка № 046 „Полуфабрикати от собствено производство“, сметка № 051 „Цехови разходи“, сметка № 052 „Общозаводски разходи“, сметка № 053 „Загуби от брак“ и пр. Освен това се посочва и оборотът по самите сметки. По такъв начин се получава засрещане на дебитния и кредитния оборот на производствените сметки.

Освен това, също за нуждите на контрола, във формата са предвидени колони за остатъците в началото и края на отчетния период по съответните сметки.

При проверката трябва много внимателно да се установи точно ли са разпределени разходите по съответните елементи, равни ли са дебитният и кредитният сбор и еднакви ли са остатъците в началото и в края на отчетния период със салдото им по баланса на предприятията. Липсата на равенство в последните два случая е указание, че предприятието не е разпределило правилно разходите за производството по елементи.

Често пъти предприятието допуска грешки и поради неизключването на вътрешнозаводския оборот. За да се провери изключен ли е той от разходите за производството по елементи, е необходимо да се проследи кореспонденцията на сметките, в които се отчитат разходите за производството на полуфабрикатите, инструментите, приспособленията и пр., употребявани в самото предприятие за нуждите на производствения му про-